

Egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsga / érettségi és diplomavizsga

2015. május 7.

Magyar

Magyaráztatok és megoldási javaslatok

1. téma / 1. feladat

Téma:	Digitális élet
Feladat címe:	Digitális és hagyományos kommunikáció
Szövegtípus:	értelmezés
Szavak száma:	405–495
Megjegyzés a szituációhoz:	irodalmi művek értelmezése
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegfunkció/írásbeli cselekvés, amely a szövegtípusnak megfelelően végzendő el:	tájékoztató (= összefoglalás), bemutatás, érvelés
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/egyedi üzenete:	Varró-vers: Modern szerelmes vers, a mai fiatalok kapcsolattartásának tipikus módját figurázza ki ironikus stílusban. Nagy Bandó András verse: Egy gyerek szólal meg a versben, kéri, hogy a szülei hagyományos módon játsszanak vele, olvassanak neki mesét, mert megunta a digitális eszközöket.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Ismertesse ...	Varró-vers: Egy mindennapi helyzet a kiindulópont. A költő megszólítja „partnerét“, éjjel-nappal sms-kapcsolatban van vele, de ez felszínes kapcsolat, nem a tartalom a fontos: „semmi cézó“. A link szó két jelentése esetleg feltűnik a figyelmes olvasónak. A vers nyelvezete a mindennapi helyzethez illően szintén a mindennapi beszélt nyelv. A szóhasználatában keverednek a hagyományos, sőt régies és a digitális világban használatos elemek (kebelembe – régies; enter, website – digitális világ). Ez is mutatja, hogy a hagyományos és a modern elemek megférnek egymás mellett. Amint az ötödik versszakból kiderül, még nem találkoztak a szerelmesek egymással. Felmerül a kérdés, hogy ez lehet-e szerelem. Nagy Bandó András verse: Egy gyerek elmondja kérését, mely szerint szeretne az apukájával és az anyukájával együtt valamit csinálni. Elege van a tévzésből, inkább úgy szeretne játszani, ahogy a szülei régen játszottak. Az esti mesét is hagyományos módon szeretné hallgatni, nem mobiltelefonon. A kötet címe ([...] Versek gyerekeknek és a szüleiknek [...]) utal arra, hogy a versek nem csak a gyerekeknek, hanem a szüleiknek is szólnak. Rámutat a költő arra, hogy a digitális világban élő gyerekek is igénylik a hagyományos gyerek-szülő kapcsolatot, mert szükségük van a közvetlen, személyes kommunikációra.

<p>Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Hasonlítsa össze ...</p>	<p>Mindkét vers a 21. században keletkezett, a mai digitális világ mindennapi helyzeteit mutatja be (kapcsolatok: szerelem, szülő-gyerek kapcsolat), és hangsúlyozza, hogy a hagyományos kommunikáció értéke manapság is megmaradt. Mind a kettő kapcsolatban a személyes, közvetlen kommunikációt érzi igazinak a költő (Varró): „Van nulladik látásra szerelem?” – teszi fel a kérdést az ímélezgető fiatal, a gyerek pedig azt kéri, „üljön le az apu/anyu velem“ (Nagy Bandó).</p> <p>Varró-vers: A mű öt versszakból áll, amelyek négysorosak, verselése időmértékes, rímképlete a, b, a, b, tehát keresztrím.</p> <p>Nagy Bandó András verse: A vers négy versszakból áll, minden versszak négysoros, a rímképlete a, a, b, b, tehát páros rím.</p>
<p>Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...</p>	<p>A két vers felhívja a figyelmet arra, hogy a digitális világban is meg kell őrizni a hagyományos kommunikációt, és elengedhetetlenül fontos szerepe van a személyes kapcsolatnak az emberek között, akár gyerekről és szülőről, akár szerelmesekről van szó.</p>

1. téma / 2. feladat

Téma:	Digitális élet
Feladat címe:	A digitális nemzedék és lehetséges hatása az oktatásra
Szövegtípus:	nyílt levél
Szavak száma:	315–385
Megjegyzés a szituációhoz:	A digitális eszközök iránt érdeklődő fiatal nyílt levelét a tanári karnak címezi.
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegfunkció/írásbeli cselekvés, amely a szövegtípusnak megfelelően végzendő el:	tájékoztató (= összefoglalás), bemutatás, vizsgálat, kritika,
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/egyedi üzenete:	A mai fiatalok (digitális bennszülöttek) és a felnőttek (digitális bevándorlók) közt nagy a különbség, ami az iskolai tanításban is problémákat okoz. Az új eszközöket fel kellene használni a tanításban, nem pedig tiltani.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...	Az utóbbi pár évben az iskolákban egyre nagyobbak látják a veszélyt a netgeneráció és a hagyományos iskola különbségei miatt. Erre a problémára megoldást kell keresni. A diákok nagyon gyorsan dolgoznak az új technikai eszközökkel, a tanárok viszont nem tudnak bánni ezekkel. A fiatalok másképp, máshonnan szerzik ismereteiket, mint amit a tanárok elvárnak tőlük, sokkal gyorsabban akarnak információhoz jutni, ezért nem könyvekből akarják megszerezni a tudásukat. A problémák túlértékelése helyett azonban fontosabb lenne az új digitális eszközöket felhasználni a tanításban.
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Hasonlítsa össze ...	Egyéni megoldások: a szövegben felvetett gondolatokat megnevezve mindenre tudnak példát hozni a fiatalok saját otthoni vagy iskolai élményeikből, de a következő kérdésekre is adható válasz: miért tanulnak a fiatalok másképp, vagy egyáltalán másképp tanulnak-e, vagy csupán a környezetük változott meg jelentősebben?
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...	Egyéni megoldások: A tanári karnak írt levélben megemlíthetőek a már átélt esetek a digitális eszközök használatában, valamint további javaslatokat tehet a levél írója, hogyan és milyen órákon lehet felhasználni a digitális eszközöket.

2. téma / 1. feladat

Téma:	Kétnyelvűség
Feladat címe:	Mire jó a kétnyelvűség?
Szövegtípus:	olvasói levél
Szavak száma:	315–385
Megjegyzés a szituációhoz:	Mindig érdekelte az olvasót a kétnyelvűség, ezért reagál a témára, és nem csak az egyik cikkre.
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegfunkció/írásbeli cselekvés, amely a szövegtípusnak megfelelően végzendő el:	tájékoztatás (= összefoglalás), érvelés
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/egyedi üzenete:	<p>A magyarok nyelve kicsi, és nincs rokonságban a világnyelvekkel, ezért szükségük van az idegen nyelvek tanulására. Két kutatót említ az első cikk.</p> <p>Csiszár Rita felméréséből kiderül, miért tartják fontosnak a kétnyelvűséget a kétnyelvű középiskolások.</p> <p>Els Oksaar nyelvészprofesszort is idézi a cikk írója, és megnevezi három érvét, melyek a kétnyelvűség mellett szólnak.</p> <p>A 2. melléklet a kétnyelvűség fogalmának különböző értelmezéseit adja meg. Végül megnevez olyan országokat, földrészeket és területeket, ahol a kétnyelvűség természetes jelenség, szemben a magyarországi helyzettel, ahol viszont rácsodálkoznak a kétnyelvű gyerekekre.</p>
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...	<p>A <i>Mire jó a kétnyelvűség</i> című cikkből kiderül, hogy a kétnyelvűség nem csupán két nyelv tudását jelenti. A megkérdezett gimnazisták szerint arra jó a kétnyelvűség, hogy hasznos kapcsolatokat tudnak kialakítani, jobb karrierlehetőségeket találnak majd, valamint több kultúrához tartoznak. A nyelvész szerint a gyermek felnövekedése során is már előnyös a kétnyelvűség, mert az analitikus gondolkodást fejleszti, a részletekre és különbségekre irányítja a figyelmet, és megkönnyíti további nyelvek tanulását. A kétnyelvűség fogalmát fejtegető cikkből kiderül, hogy különböző definíciók vannak rá. A világ lakosságának nagy része több nyelvet használ rendszeresen.</p>

<p>Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...</p>	<p>A magyaroknak, mint kis nyelvet beszélőknek azért jó a kétnyelvűség, mert könnyebben tudnak kapcsolatot teremteni a szomszédos népekkel.</p> <p>A fiatalok a felnőtt életben jelentkező előnyöket tartják szem előtt. Az Els Oksaar szerint megnevezett pontok a gyermek fejlődése során fontosak, tehát a szülő feladata, hogy elősegítse a gyerek kétnyelvűségét.</p> <p>A kétnyelvűség fogalmának vizsgálata (2. cikk): a megadott definíció a nyelvhasználat gyakoriságát és szükségességét tartja szem előtt, függetlenül a magyarországi nyelvvizsgaközpontú szemlélettől.</p> <p>A cikk példákkal teszi érthetővé, hogy a kétnyelvűség fogalma és a nyelvtudás szintjének mérése nem egyértelmű.</p> <p>A más országokban természetesnek tekintett kétnyelvűség Magyarországon még mindig ritkaságnak számít.</p>
<p>Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Szóljon hozzá ...</p>	<p>Egyéni megoldások, lehetséges hozzászólás: egyetértés, tapasztalatok a saját iskolai környezetben, esetleg az olvasói levél írója maga is kétnyelvű.</p> <p>Esetleges ellenérvék is elfogadhatóak.</p>

2. téma / 2. feladat

Téma:	Kétnyelvűség
Feladat címe:	Kétnyelvű családok
Szövegtípus:	elemzés
Szavak száma:	405–495
Megjegyzés a szituációhoz:	iskolai projekt szerkezet és tartalom elemzése, hogy minta legyen másoknak
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegfunkció/írásbeli cselekvés, amely a szövegtípusnak megfelelően végzendő el:	tájékoztatás (= összefoglalás), bemutatás, érvelés
A mellékelt szöveg főbb mondanivalója/egyedi üzenete:	Egyre több a kétnyelvű család. A kétnyelvűségről számos szakmai vita zajlik. Az egymással szemben álló nézetek ellenére több érv szól a kétnyelvű nevelés mellett, de a kellő odafigyelés, a két nyelv tudatos ápolása elengedhetetlen.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...	Régen is volt kétnyelvűség, de az utóbbi időkben zajló viták arról szólnak, jó vagy rossz-e ez a gyerekeknek. Az előnyökről vs. hátrányokról szólva különböző szakemberek egymásnak ellentmondó véleményére utal a szerző. A leghatékonyabbnak azt a módszert tartják, ha egy nyelv egy személyhez kapcsolható a gyerekek számára. A nyelvek váltogatása a gyerekekkel való kommunikációban lassíthatja a nyelv elsajátítását. Navracsics Judit kutatásai szerint a kétnyelvűség kifejezetten előnyös. Káros hatása annak lehet, ha a gyereket kényszerítik egy nyelv használatára, és ezzel felborul az érzelmi egyensúlya. A kétnyelvű gyerek természetesen tanulhat már kis korától kezdve egy harmadik nyelvet is, ha sikerült az érdeklődését felkelteni egy újabb nyelv iránt. Az utolsó bekezdésben tanácsokat kap az olvasó, mire kell figyelni az eredményesség érdekében.
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemesse a ...	A <i>Kétnyelvű családok</i> című cikket hat alcím tagolja bekezdésekre. Ez áttekinthetővé teszi a szöveget. A témához kapcsolódó főbb pontokat az egyes bekezdések címei mutatják.

<p>Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Hívja fel a figyelmet ...</p>	<p>Egyértelmű a szerző álláspontja, aki a kétnyelvű nevelés mellett szólal fel, leginkább az egy személy – egy nyelv módszerét javasolva, de felhívja a figyelmet arra is, melyek azok a részletek, amelyekre tudatosan kell odafigyelni a szülőnek, ha gyermeke kétnyelvűségét segíteni akarja. Kiderül, hogy a nyelv átmeneti változtatása esetleg lassíthatja a nyelvsajátítást.</p> <p>Összességében több érv szól a kétnyelvűség mellett, mint ellene. A kétnyelvű személy egyúttal jobb absztraháló és összpontosító képességgel is rendelkezik, jobbak a nyelvi készségei és a kapcsolatteremtő képessége.</p>
---	---

3. téma / 1. feladat

Téma:	Szabadidő
Feladat címe:	Iskolások, iskolák és a szabadidő
Szövegtípus:	kommentár
Szavak száma:	360–440
Megjegyzés a szituációhoz:	Az iskolaújságban jelenik meg a kommentár a szülői munkaközösség <i>Iskolai szabadidő</i> című vitafórumáról, diáktársak olvassák.
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegfunkció/írásbeli cselekvés, amely a szövegtípusnak megfelelően végzendő el:	tájékoztató (= összefoglalás), érvelés
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondani-valója/egyedi üzenete: Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...	Tanulmány az EU 15 tagállamában a fiatalok szabadidő-eltöltéséről, az iskolák ezzel kapcsolatos szerepéről. A gyerek a múltban és a jelenben. A gyerek szabadidős tevékenysége fontos a személyiség-fejlődés és szocializáció során. Az iskola szerepe és felelőssége meghatározó, és egyre nő a szabadidő megszervezésében is. Az iskolai szabadidős programok célja a nevelés, a személyiség és különböző készségek fejlesztése (pl. kommunikáció). Az államnak is feladata a gyerekek szabadidő-eltöltését javítani. Az iskola által szervezett szabadidős programok segítik az integrációt is.
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...	Az iskola szerepe és felelőssége (német, japán vélemények) nem minden kultúrában azonos. A brit és amerikai iskolákban jellemző játék vagy sport a nap elején és végén már osztrák iskolákban is (új középiskola) megjelenik.
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...	Egyéni megoldások, lehetséges javaslat: az amerikai és brit példa követése: több sport és játék, esetleg rendezvények szervezése vagy rendszeres sportkínálat szabadon választhatóan. Lehetséges azonban az a nézet is, mely szerint nem az iskola feladata a szabadidő megszervezése.

3. téma / 2. feladat

Téma:	Szabadidő
Feladat címe:	A sport jótékonyan hat a fiatalok lelki egészségére
Szövegtípus:	beszéd
Szavak száma:	360–440
Megjegyzés a szituációhoz:	Középiskolások szónokversenyén <i>No sports?</i> címmel fog elhangzani a beszéd
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegfunkció/írásbeli cselekvés, amely a szövegtípusnak megfelelően végzendő el:	tájékoztatás (= összefoglalás), érvelés, figyelemfelkeltés
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/egyedi üzenete:	Ha fiatalon sportolunk, kevesebb krónikus betegséget kaphatunk, és a lelki egészséghez is hozzájárul a sport. Aki fiatalon rendszeresen sportol, az felnőttként is fog sportolni.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...	A fiatalok sportolásának a testi és lelki egészségre pozitív hatása van. Egy kutatás során megvizsgálták a fiatalok kitartását, erejét és testtömeg-indexét. Megállapították, hogy a sportnak egyértelműen jó hatása van a fiatalok egészségére. Fokozza az önbizalmat, csökkenti az érzelmi problémákat. A sport hatása a szociális környezettől független. Aki fiatalon rendszeresen sportol, később is igényelni fogja azt, így könnyebb megővni az egészségét.
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...	A szövegben található gondolatok: a sportnak pozitív hatása van a kitartásra, az állóképességre, immunrendszerre, segít megoldani a szociális problémákat, és csökkenti az izom- és csontfájdalmat. Nincs hatása a testtömegindexre és a magas koleszterinszintre sem. A fiatal szociális helyzetétől független a testi és lelki hatás, de a kevésbé jó szociális helyzetben élő fiatalokra jó hatással van az egyesületi sport. Fiatalon kell hozzászokni a sporthoz, és akkor felnőttkorban is sportolni fogunk, így megőrizhetjük az egészségünket.
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...	A szöveg főbb pontjainak sorbavételével érvek felsorakoztatása a sport mellett, saját példák vagy közismert sportolók megnevezése segít meggyőzni a hallgatóságot. Az extrém sportok vagy versenysport említése is elfogadható, azok negatív oldalaival együtt, amennyiben a logikus, érvelő gondolatmenetbe beleilleszkedik.